

CĂLUGĂRI ȘI ALȚI CREDINCIOȘI GRECO-CATOLICI

Vinca Avram, călugăriță din Baia Mare, a fost arestată și condamnată după desființarea Bisericii Greco-Catolice. A trecut pe la Securitatea din Oradea, Cluj și pe la Jilava.

Domnul **Emil Bodea** din Gherla, mărturisește: "Mă numesc Bodea Emil, născut în octombrie 1924 în satul Pintic, județul Cluj. Din anul 1945 am urmat trei ani cursurile de la Academia Teologică greco-catolică din Cluj. În vara anului 1948, la 13 august, am fost arestat de Siguranța din Dej, unde am fost bătut și maltratată până la data de 1 septembrie 1948 pentru faptul că în biserica din Pintic am susținut cauza Bisericii Române Unite cu Roma și cauza țării și am declarat că nu voi accepta niciodată trecerea la ortodoxism. În luna ianuarie 1949 am fost condamnat la patru luni de închisoare, pe care i-am executat la închisoarea militară din Cluj-Napoca.

Am lucrat în învățământ, unde m-am recalificat ca profesor de matematică, dar tot timpul a planat asupra mea, în această perioadă, pericolul de a fi concediat. "

Matei Boilă (astăzi preot și senator) s-a născut la Blaj în 17 aprilie 1926 la Blaj. Este absolvent al Facultății de Științe Juridice din Cluj.

În 1945 s-a înscris în P.N.Ț. între 1945 - 1947 a fost membru activ în Mișcarea studenților anticomuniști. După ce a fost arestat timp de două săptămâni în 1947, a trăit ascuns doi ani în localitățile Bădăcin și Morlaca.

În 1952 este arestat în lotul foștilor demnitari sau luptători anti-comuniști din partidele politice istorice. Condamnat administrativ pentru activitatea anticomunistă din timpul studenției, este trimis la Canal. A petrecut zece ani în temnițele comuniste.

S-a căsătorit în 1965 și are patru copii. În 1977 a fost hirotonit preot în clandestinitate. Astăzi este senator și autor al unui proiect de lege privind retrocedarea lăcașurilor de cult ce au aparținut Bisericii Greco-Catolice.

Ana-Zelia Bondrea, călugăriță greco-catolică din Jucu - Cluj, a trecut pe la Mislea. Trăiește la Cicărlău, județul Maramureș, unde și-a transformat casa în mănăstire.

Doamna **Ana Calotă**, născută Moldovan, s-a născut în comuna Gârbou, sat Poptelec, județul Someș (azi Sălaj), în anul 1929 la 20 martie, din părinții Ion și Măria fiind al patrulea copil născut, din cei 21 aduși pe lume de soții Calotă. Tot satul său a fost greco-catolic. « În anul 1947 - își amintește dânsa - aveam în mână foaia de a fi primită candidată la surorile noastre greco-catolice din Cluj, adică în "Congregația Maicii Domnului". Am intrat în mănăstire la 1 septembrie 1947. Am stat în mănăstire doi ani. Au fost doi ani de rai pe pământ. Tot ce am acumulat în acești doi ani a constituit zid de putere și credință pentru viitor.

În anul 1949, la 7 septembrie, mă găseam în localitatea Obreja, o comună la 10 km de Blaj, unde era o mănăstire de călugări greco-catolici din Ordinul « Sfântul Vasile » pe care comuniștii i-au închis sau i-au fugărit, căci aveau în plan să aducă aici surorile noastre de la Blaj. În timpul cât am stat la Obreja, mereu aveam musafiri, atât de la Securitate, cât și preoți ortodocși, care încercau să ne convertească cu duhul blândeții. Când s-au convins că-și pierd timpul cu noi degeaba, au trecut la fapte.

Securitatea a împânzit păduricea de sub dealul mănăstirii pe data de 7 septembrie 1949; noaptea au venit cu autobuze în curtea mănăstirii. Am fost ridicate și ne-au dus la o mănăstire de maici ortodoxe: care din noi voia să-și continue viața monahală în mănăstire, trebuia să treacă la ortodocși și să rămână acolo, care nu, să se întoarcă la familiile din care au venit. Cele care nu am avut jurămintele (voturile), am fost trimise acasă.

Preotul din sat a trecut; eu nu aveam voie să merg la slujbă în satul meu. În Gârbou erau și romano-catolici și, o dată pe lună, venea de la Dej preotul romano-catolic. Atunci era mare sărbătoare că aveam și noi Sfântă Liturghie și împărțășanie.

În toamna anului 1949, mama l-a născut pe ultimul meu frate. Fiindcă preotul din sat a trecut la Ortodoxie, trebuia să umblu să găsesc un preot de-al nostru ca să-l boteze pe fratele meu. L-am întâlnit pe preotul Gherman Vasile, care l-a botezat pe fratele meu și mi-a propus să merg la dânsul în familie ca să particip zilnic la Sfânta Liturghie și să-i îngrijesc de copii; soția dânsului era învățătoare. Ai mei au fost de acord să merg, așa că am plecat.

Părintele Gherman avea un coleg preot care nu a trecut la ortodocși și deci era urmărit de securiști și de Miliție. Într-una din zile a venit în vizită la părintele Gherman. Acest preot, Eusebiu Cutcan, i-a învățat pe oamenii din sat să nu treacă la ortodocși. A fost ridicat și dus la postul de Miliție. Când au auzit minerii din sat că părintele este arestat, la ieșirea din schimb, s-au dus la postul de Miliție și l-au eliberat. Părintele a stat ascuns din 1948 până în decembrie 1950, când a fost prins. În cei doi ani cât s-a ascuns, l-am întâlnit de mai multe ori și i-am făcut legătura cu credincioșii și preoții noștri.

În toamna anului 1950 m-am stabilit la Cluj, într-o familie de ingineri, cărora le îngrijeam copilul. Cu trei săptămâni înainte de a fi arestată, o doamnă necunsocută a venit la mine și mi-a spus că preotul Eusebiu Cutcan a fost arestat și că toți cei care au fost în legătură cu el vor fi și ei arestați. Când a ieșit, am condus-o; afară o aștepta mașina securității și doi indivizi lângă mașină. Ea le-a zis: "Asta e!"

Am fost arestată noaptea. Cei doi securiști au intrat în casă, iar după ei s-a umplut camera. Am fost dusă la Securitatea din Cluj, unde am stat șase săptămâni. La început nu am recunoscut că i-am făcut părintelui legătura cu diferite persoane, pe care ei însă mi le-au spus pe nume.

Am fost închisă într-o celulă în care numai la ieșire puteam să stau în picioare, căci era sub o scară. Anchetatorul venea cu scaunul către mine și mă amenința că-mi crapă capul dacă nu scriu cum zice el. Dorea să scriu că am cunoștință despre o organizație subversivă din care făcea parte preotul. Până la urmă, fiindcă toate le recunoșteam, în afară de această insinuaare a lui, m-a lăsat să merg mai departe cu declarația. După șase săptămâni de anchetă la Cluj, am fost escortată împreună cu părintele, la București, la Ministerul de Interne.

Părintele mi-a povestit pe drum cât l-au bătut la Dej la Securitate ca să-i spună pe toți cu care era în legătură. Dimineața am ajuns la Interne. Aici au început din nou anchetele. Ministerul de Interne avea trei nivele subterane. Am fost dusă la subteranul doi. După două săptămâni am fost mutată la Jilava, unde am stat un an și jumătate, până când am fost judecată și condamnată.

Preotul Eusebiu Cutcan a fost dus de la Ministerul de Interne la Cluj, unde l-au judecat și condamnat la 15 ani. Pe mine m-au trimis la Jilava. În procesul în care am fost judecată, au mai fost judecați opt preoți, dintre care cinci erau călugări franciscani din Moldova, care au activat în Biserica noastră.

Cap de lot: Ștefan Tătaru, Gheorghe Vameșiu, Mihoc, Rotam și Dumitraș. Ai noștri erau trei: mitropolitul Alexandru Todea, George Guțiu, Emil Ritti și un funcționar de la Prefectura din Reghin, Aron Mircea. Apoi Aron Mircea și verișoara lui, Valeria Moldovan, împreună cu Ana Macarie, tot din Reghin, care lucrau și ele la Prefectură. Ei i-au dat mitropolitului Todea lista cu preoții care au trecut la ortodocși. Aceste liste au ajuns la Roma prin Legația Italiei la București. Pentru aceste informații, preoții au fost condamnați pentru spionaj, iar noi pentru favorizarea spionajului. În același lot a mai fost judecată și o domnișoară romano-catolică de la Pitar-Moș din București, unde preoții romano-catolici din lot făceau Sfânta Liturghie.

Procesul s-a desfășurat cu ușile închise. Am fost aduși cu duba de la Jilava până în ușa Tribunalului. În sală erau doar anchetatorii de la Ministerul de Interne, instanța și noi în boxă.

Sentința ni s-a dat după două săptămâni:

- Preotul Tătaru Ștefan, condamnat la închisoare pe viață;
- Mitropolitul Alexandru Todea - închisoare pe viață;
- Episcopul de azi George Guțiu - închisoare pe viață;
- Preotul Vameșiu - închisoare pe viață;
- Preotul Rotam - închisoare pe viață;
- Preotul Mihoc - închisoare pe viață;
- Preotul Emil Ritti - închisoare pe viață;
- Preotul Dumitraș - închisoare pe viață;
- Ana Macarie - închisoare 25 de ani;
- Sora Măria de la Pitar-Moș - 20 de ani de închisoare;
- Valerica Moldovan - 10 ani de închisoare;
- Ana Calotă și Mircea Aron - 25 de ani de închisoare.

Am fost prima care m-am eliberat din acest lot, după zece ani. Apoi Valerica a venit acasă după doi ani de la eliberarea mea. Ea a făcut TBC generalizat și au dus-o acasă pe targa. Mai avea trei ani de executat. Cu ea Dumnezeu a făcut minune. Trăiește și azi, are vârsta mitropolitului Todea căruia îi gătește de când au venit acasă, după 15 ani de închisoare.

Doamna **Ecaterina Câmpeanu**, mamă a trei copii, sora preotului Petru Anca, a fost condamnată prin sentința nr. 45 (dosar 584/1959) a Tribunalului Militar Timișoara, la 14 ani de muncă silnică, cinci ani de degradare civică și la confiscarea în întregime a averii personale, în același proces cu fratele său.

La data de 14 februarie 1959, a născut în închisoare un băiat, Marius Valeriu, azi medic veterinar în București.

Doamna Câmpeanu a fost grațiată în 1963.

Domnul **Valeriu Câmpeanu**, fost judecător de către Tribunalul Oradea, a fost condamnat la 13 ani de muncă silnică, zece ani de degradare civică și confiscarea averii în întregime, pentru "uneltire contra ordinii sociale" și pentru delictul de "favorizare a infractorului". Cauza condamnării a fost faptul că a ținut legătura cu preotul Petru Anca, pe care l-a ajutat cu alimente și bani.

A fost eliberat în 1964.

Măria Emilia Chețan s-a născut în mai 1923 la Borșa - Cluj. A devenit călugăriță în Congregația "Maicii Domnului", cu voturile depuse în 1943. Condamnată pentru credința sa catolică, a făcut 14 ani de închisoare, din care șapte ani în Bărgan.

Sora **Pia Chindriș**, soră bună a părintelui Vasile Chindriș, a suferit alături de fratele ei închisoare pentru faptul că a găzduit credincioșii în casa lor, la Sfânta Liturghie, pentru că a ajutat cu bani, haine și mâncare un număr de condamnați politic ascunși la rudeniile din Cluj; a reușit să tacă în timpul torturilor, la care a fost supusă pentru a vorbi despre tot ce știa referitor la activitatea pastorală a preoților greco-catolici, ajutați de dânsa în misiunea lor.

Domnul **Ștefan Cmecei**, avocat din Beiuș, tată a patru copii, fratele preotului călugăr Gheorghe Cmecei - fugit în Canada, a fost condamnat la 15 ani de muncă silnică, zece ani de degradare civică și confiscarea întregii averi.

A fost eliberat în urma decretului 411 din 24. 07. 1964.

Profesorul **Aurel Coza**, născut în Pribilești, județul Maramureș, la 17 septembrie 1892, a urmat școala primară la Șomcuta Mare și Lăpușel, apoi Liceul Premonstratens din Oradea, timp de trei ani, cu găzduire în Seminarul tinerimii române unite, continuând la Liceul de stat din Baia Mare și la Beiuș. A absolvit liceul în 1910. A urmat apoi Universitatea din Budapesta între 1914-1918, după ce mai înainte făcuse un an Teologia la romano-catolici în Oradea, de unde a fost eliminat alături de alți 14 teologi români. A continuat Teologia la Gherla. La Budapesta a terminat Latina și Istoria. A fost primul profesor român numit la Baia Mare, unde a preluat Liceul "Gheorghe Șincai" din oraș. Aici a activat ca profesor din 1918 până în 1926 când, la 15 noiembrie, a trecut la Cărei, director al Liceului "Vasile Lucaciu".

Activitatea sa didactică, organizatorică și educativă a fost exemplară. În cadrul "Astrei" și al "Societății Femeilor Române" a desfășurat, alături de soția sa, profesoara Augusta Coza Pelle - sora părintelui Ioniță Pelle - o foarte bogată și susținută activitate educativă în satele din împrejurimile Careiului, trezindu-le locuitorilor români de origine, conștiința națională și mândria de a fi român.

Din 1938 a plecat la Cluj, ca inspector în învățământul secundar, până în 1940. După Dictatul de la Viena din 1940, nu s-a refugiat ci a funcționat ca profesor de Latină și Istorie la Liceul "Gheorghe Barițiu", apoi doi ani la Preparandia¹ din Gherla, la Istorie și Română, numit de episcopul dr. Iuliu Hossu. A fost sufletul "A.G.R.U."-ului în dieceza Clujului, ținând anual un mare număr de conferințe menite să mențină curajul și speranța românilor aflați sub ocupația horthystă, în vremuri mai bune.

După 23 august 1944, a activat ca profesor la Liceul "Gheorghe Barițiu" din Cluj, apoi doi ani ca inspector școlar în învățământul secundar, după care a rămas o perioadă fără serviciu; mai târziu a fost angajat ca secretar la Școala profesională O.C.L. În 1952 este închis la Ghencea, mutat apoi la Vatra Dornei cu "domiciliu ales" și pensionat cu o pensie de mizerie. A scris un mare număr de articole și studii.

A murit la Cluj în 1978.

Teologul **Gheorghe Duca** a fos, închis la Gherla.

Domnul judecător **Vasile Fărcaș** din Cluj-Napoca, născut în 15 aprilie 1896 în comuna Hășdate, județul Cluj, a absolvit Facultatea de Drept din Cluj. A participat în calitate de ofițer al Garnizoanei din Cluj reorganizată sub comandament românesc, la Marea Adunare de la Alba Iulia din 1918. A fost magistrat, președintele Tribunalului din Cluj.

Vasile Fărcaș a fost un credincios practicant al Bisericii Greco-Catolice. S-a opus cu toată puterea sa actului samavolnic prin care Biserica Greco-Catolică a fost desființată și credincioșii ei, trecuți cu forța în Biserica Ortodoxă. A încurajat pe cei care își apărau credința și a adăpostit în casa sa nenumărați preoți greco-catolici urmăriți de Securitate pentru fidelitatea lor față de Biserica Greco-Catolică. Printre acești preoți s-au numărat: părintele Vasile Ilea, părintele Ioan Sălajan, părintele Emil Ritti, părintele Nicolae Pura, părintele Simion Chiș, părintele Liviu Pandrea. A fost condamnat pentru "favorizarea infractorului" și "instigație împotriva ordinii publice", în realitate însă, motivul a fost fidelitatea față de Biserica sa. A executat pedeapsa între 1. VII. 1953 și 5. X. 1955.

Vina sa principală rezultă din următorul dialog din timpul procesului ce a avut loc în fața Tribunalului teritorial Timișoara. Președintele completului: "Ce a făcut inculpatul Fărcaș Vasile în calitatea sa de președinte de tribunal pentru a sfătui pe angajații Tribunalului și pe alți cetățeni cunoscuți de el în a respecta legea și a trece de la cultul greco-catolic la cultul ortodox, cel greco-catolic fiind desființat prin Decretul 258/1948 ?" Răspunsul lui Vasile Fărcaș: "Am făcut tot ce am putut pentru a-i întări în credință, sfătuindu-i să nu se supună unui decret neconstituțional și samavolnic".

În 1956 a participat activ la organizarea unei slujbe religioase greco-catolice pe treptele Bisericii Universității din Cluj (Piarștilor) ținută de părintele Vasile Chindriș, la care au participat aproximativ cinci mii de credincioși, menită să demonstreze că este neadevărată și abuzivă afirmația că toți credincioșii greco-catolici au acceptat să treacă la Ortodoxie. A fost judecat și condamnat la zece ani de închisoare. A executat pedeapsa între 13. 08. 1956 și 15. 04. 1964, când a fost grațiat împreună cu ceilalți deținuți politici din România. În total a executat nouă ani și 11 luni de închisoare, numai pentru vina de a fi fost un bun credincios greco-catolic.

Soția lui, Eugenia Fărcaș, a fost condamnată și ea pentru "favorizarea infractorului" (a adăpostit preoți greco-catolici urmăriți de Securitate). A fost întemnițată între 14. 10. 1953 și 11. 09. 1954.

Maria Fehete, călugăriță greco-catolică, a fost condamnată de către Tribunalul Militar Cluj prin sentința 200/1959 la patru ani de închisoare pentru afirmarea publică a credinței sale catolice.

Sora **Ionela** (Maria Cotoi) a trecut prin temnițele comuniste.

Doamna **Silvia Măriuțiu** n. Vlad, (în călugărie maica Gabriela) din Cluj-Napoca, născută în 1924, fostă călugăriță în ordinul contemplativ "Buna-Vestire" în Moreni-Prahova mărturisește : "... am fost arestată de trei ori în decursul vieții mele. Prima arestare s-a petrecut pe stradă în Cluj, în octombrie 1943, în timpul ocupației maghiare, eu fiind studentă la medicină în anul I, membră a Asociației studențești greco-catolice "ASTRU", al cărei președinte era părintele profesor Nicolae Pura. Eram cosemnatară a Hotărârii studențimii române din Cluj, din data de 26 octombrie 1943, privind eliminarea românilor de la cursuri.

A doua arestare s-a petrecut la Moreni - Prohova, la 18 noiembrie 1949, unde mă găseam în calitate de călugăriță greco-catolică în Ordinul contemplativ "Buna Vestire" întemeiat de Maica Magdalena Bossy. În seara zilei de 18 noiembrie 1949, cele 22 de călugărițe am fost arestate și transportate în timpul nopții la o mănăstire ortodoxă de femei de lângă Mâneciu, unde urma să devenim ortodoxe. Stareța și substareța noastră au fost duse în altă parte ca să nu ne influențeze. Am rămas acolo cu domiciliu forțat aproape până la Crăciun, când un inspector de la Culte (sau ofițer de Securitate) constatând că nu vrem să ne părăsim credința, ne-a anunțat că "vom împărtăși soarta călugărițelor romano-catolice", fără a ne lămuri însă ce soartă le era rezervată. Pe mine, în calitate de fostă studentă la medicină anul III, m-a certat și criticat aspru, ca de altfel și pe o altă soră, fostă profesoară de Latină și Greacă, pentru că ne-am abandonat misiunea nobilă ce-o aveam în lume. Văzând că insultele și amenințările nu folosesc la nimic, ne-a anunțat că ni se vor elibera foi de drum pe C.F.R., să mergem care încotro putem. Menționez că eu am intrat în Mănăstirea "Buna Vestire" în

anul 1947, am fost înveșmântată de părintele N. Pura la data de 18 mai 1948 și am depus voturile simple la data de 19 mai 1949.

A treia arestare s-a produs la Cluj, la data de 13 octombrie 1953, de la domiciliul meu din strada N. Iorga nr. 2, în timpul nopții.

Am fost anchetată pentru corespondența purtată cu părintele N. Pura, care se găsea la Cășei. De acolo îmi scria și-mi trimitea fragmente din "Simfonia Mariei" la care lucra intens în mai multe variante. Când a fost arestat părintele N. Pura, cu cinci luni înainte de arestarea mea, la percheziția ce i s-a făcut, s-au descoperit și două scrisori de-ale mele.

După ce am petrecut trei luni în anchetă la Securitate, am fost judecată la data de 18 ianuarie 1954, de către Tribunalul Militar Teritorial Oradea, prin Sentința nr. 30 din 18 ianuarie 1954, dosar nr. 923/1953, la un an de închisoare corecțională pentru "favorizarea infractorului". Părintele Nicolae Pura a fost condamnat la 15 ani de închisoare pentru delictul de "trădare de patrie". Am fost capul lotului II din procesul Pura - Pandrea, împreună cu părintele Pandrea din Mănăstur, doamna Eugenia Fărcaș, doamna Măria Balmoș, părintele Botiza, doamna Cincea, Ioan Sopen și alții. Am executat pedeapsa la Cluj și Dumbrăveni.

Am fost eliberată de la Penitenciarul Dumbrăveni cu biletul de eliberare nr. 3867 din 13 octombrie 1954.

Este de prisos să enumăr câte nedreptăți, șicane, persecuții am îndurat în toți cei 25 de ani de muncă pe care am reușit să-i pretez în regimul comunist."¹

Gavril Grigore Moigrădean a fost învățător și director în comuna Săuca, județul Satu Mare, și revizor școlar al raionului Tășnad, când în octombrie 1948 a primit ordin să adune toți învățătorii din satele vecine și să le ceară să-și părăsească religia greco-catolică. La ședință, subvizorul școlar, un oltean, le-a ținut o cuvântare plină de acuze la adresa Bisericii Române Unite și i-a somat să semneze declarația de trecere la Ortodoxie. A intervenit prompt revizorul școlar G. Moigrădeanu, care le-a spus următoarele: "Am crescut aproape toți în școlile Bisericii noastre Române Unite, cei mai mulți dintre noi în Școala Normală Română Unită de la Oradea, al cărei absolvent sunt și eu; acolo am învățat să fim buni români și să nu ne trădăm niciodată neamul și credința noastră greco-catolică. Vă îndemn din tot sufletul, nu semnați trecerea la Ortodoxie, nu trădați Biserica și Neamul că ne va pedepsi Dumnezeu și ne va osândi Istoria." Auzind aceste cuvinte, majoritatea au părăsit sala. Securiștii prezenți l-au arestat imediat pe revizorul G. Moigrădean. După ce a fost maltratată la Securitate, a ajuns în celula 44 la Penitenciarul Cluj, unde a împărțit cu scriitorul acestor rânduri², perna - rucsacul lui de maior, cavaler al "Ordinului Mihai Viteazul".

După o perioadă lungă petrecută în închisoare, i s-a stabilit domiciliu forțat, trăind ca muncitor zilier în Cluj. Așa a murit la Cluj, unde a fost înmormântat în Cimitirul Central.

Ioan Iustin Nohai, călugăr greco-catolic din Congregația Școlilor Creștine, originar din Cămărzana, județul Satu Mare, a fost arestat în 1951 și a trăit 12 ani în temnițele comuniste, fiind între ceilalți deținuți politici, un apostol al credinței sale. A suferit, din cauza bătailor primite, unele dereglări mintale. Trăiește la Viena.

Raveca Plăian, călugăriță greco-catolică din Blaj, întemnițată la Târgușor pentru refuzul de a trece la Ortodoxie, a fost eliberată după ani grei de detenție și trimisă apoi la Timișul de Sus - Brașov cu domiciliu obligatoriu, unde a lucrat ca muncitoare forestieră.

Doamna **Măria Ecaterina Racolță** s-a născut la 1 mai 1925 în comuna Dezmir, județul Cluj. La vârsta de 11 ani și-a pierdut mama și, după trei luni, tatăl. Lipsei de ocrotire părintească i-a ținut locul, în parte, afecțiunea călugărițelor din Congregația Maicii Domnului, în perioada în care a urmat cursurile Școlii Normale de fete din Blaj.

În 1950 a fost arestată și acuzată de spionaj, cerându-i-se să declare că a realizat legătura între călugărițele greco-catolice și Nunțiatura Apostolică. În urma refuzului de a semna astfel de declarații, anchetatorii au trecut la metode de tortură inimaginabile.

¹ Pentru detalii, a se vedea Almanahul "Luceafărul", 1987, pag. 196.

După un an și jumătate de anchetă, a fost trimisă fără proces la Canalul Dunăre - Marea Neagră, în colonia de la podul Cernavodă, fiind supusă în continuare unui tratament inuman și discriminatoriu.

Eliberată din închisoare, a devenit, după ani și ani, profesoară de Limba română și de Franceză.

Astăzi conduce o casă de copii pe care a înființat-o la Cluj, unde poartă de grijă aceluia care au rămas ca și dânsa, de mici fără părinți.

Tarsiciu Ioan Rață, călugăr greco-catolic, a fost arestat. În brațele sale a murit Iuliu Maniu.

Domnul **Vasile Rațiu** (astăzi preot și medic), absolvent al Facultății de Medicină din Iași, participant activ la viața spirituală a Bisericii Romano-Catolice ieșene, a fost arestat în 5 noiembrie 1958, dus la Securitatea Iași, Copou, de unde a fost lăsat acasă, după trei zile de cercetări privitoare la activitatea Bisericii Romano-Catolice, pentru ca, în 28 decembrie 1958, să fie exmatriculat din facultate, învinuit de: "declarații false privind situația economico-socială a părinților". Înainte de arestare avusese bursă de merit pentru că era fiu de țăran sărac și cu rezultate foarte bune la studii. Încă din anul IV a fost înscris din oficiu în U.T.M., însă și-a distrus carnetul și s-a retras din organizație. După exmatriculare, a lucrat ca felcer la Dispensarul medical I.F.T. Leordina - Maramureș, sub supravegherea Securității. După demersuri intense, în octombrie 1959 a fost reprimat la Institutul de medicină din Cluj.

Azi este medic primar pediatru la Secția Pediatrie II a Spitalului județean Baia Mare și, din 29 iulie 1990, când a fost hirotonit, este preot greco-catolic.

Domnul **Toader Spermezan** din Turda, originar din Nimigea de Sus, județul Bistrița-Năsăud, a fost arestat deoarece a făcut propagandă în favoarea Bisericii Greco-Catolice.

Sora Mihaela Tauber (†) greco-catolică din Cluj, a murit în temniță pentru credința sa catolică.